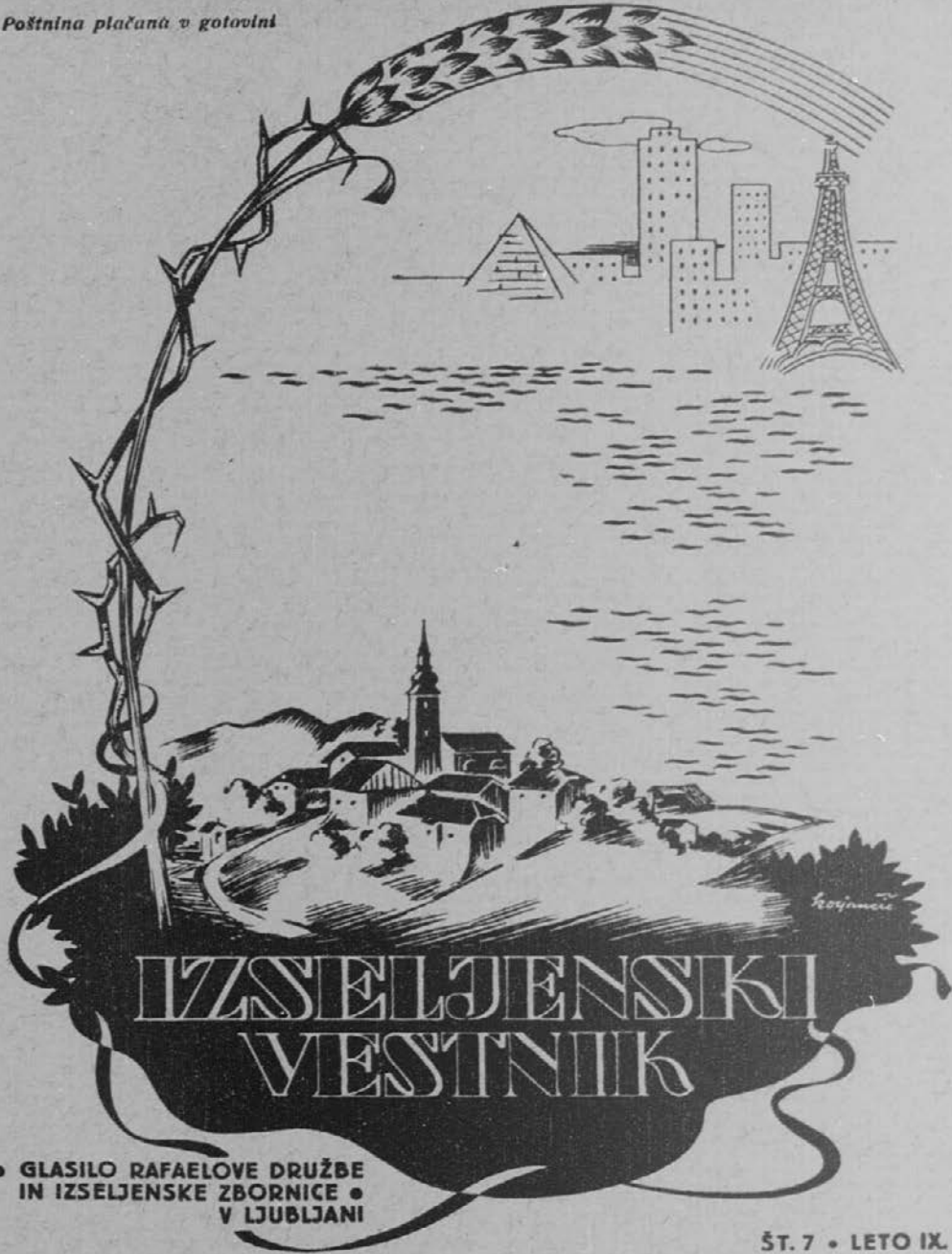

Poštnina plačana v gotovini

IZSELJENSKI VESTNIK

• GLASILO RAFAELOVE DRUŽBE
IN IZSELJENSKE ZBORNICE •
V LJUBLJANI

ŠT. 7 • LETO IX.

1 9 3 9

Izseljenski vestnik izhaja 15. vsakega meseca. — Uredništvo: Ljubljana, Leonišče, telefon 49-77. — Uprava: Tyrševa c. 31/l. v Ljubljani, telefon 40-41. — Naročnina: za Jugoslavijo letno 15 din, za dijake 12 din; za inozemstvo letno: Argentina \$ 3, Belgija 25 Blg. Frs., Francija 20 Frs., Holandija 1 Gold., Italija 15 Lit., Nemčija 2 RM, U. S. A. 50 c. — Oglasi po dogovoru. — Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Blejec. — Odgovorni urednik: Josip Premrov, Ljubljana, Leonišče, telefon 49-77.

„Srečanje z našimi iz tujine“

bo kot

Izredno zasedanje Izseljenske zbornice

v soboto 29. julija 1939 ob 9
v dvorani Zbornice za TOI
v Ljubljani, Beethovnova ul. 10

Vsi slovenski izseljenci, ki boste doma tiste dni, pridite!
Vsi, ki ste tu doma še zvesti svoji krvi na tujem, pridite!
Domovina in tujina se bosta srečali in se pogovorili med seboj!
Odlični govorniki iz domovine in tujine bodo govorili!

Dopisi za prihodnjo številko morajo biti v uredništvu do 1. avgusta 1939.

Obrestujemo vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu z najugodnejšo obrestno mero.

Dajemo posojila vsake vrste.

Kupujemo, prodajamo in posojujemo vrednostne papirje.

Opravljamo vse posle denarnih zavodov.

Dravska banovina jamči z vsem svojim premoženjem in davčno močjo za naše obveznosti.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Ljubljana
Maribor
Celje
Kočevje

SREČANJE Z NAŠIMI IZ TUJINE

O. K. ZAKRAJSEK OFM

Mednarodni kongres Kristusa Kralja naj obnovi katoliško skupnos vsega sveta. Ker se vrši to v srcu Slovenije, bodo Slovenci vsega sveta krepko sodelovali pri tem velikem delu. Zato pričakujemo za ta kongres veliko število naših izseljencev iz vseh delov sveta, zlasti vodilnih izseljen-skih mož in žena.

Ta kongres naj pa oživi tudi slovensko narodno skupnost in naj zanese v naše vrste mogočnega duha skupnosti in medsebojne ljubezni, pa tudi mogočne nove volje za našo narodno ohranitev. Zelo bi Družba sv. Rafaela pogrešila, ako bi te prilike ne izrabila, da poglobi naše skupno delo nas doma za izseljence in naših izseljencev za domovino, da vzbudi v nas vseh mogočno voljo reševanja slovenske krvi na tujem. Novih stikov in novega medsebojnega dela je treba zavesti v naše vrste. Prisotnost številnih naših izseljencev bo zato lepa prilika, da se mi navežemo z njimi, in oni z nami v čim najtesnejše nove zveze. **Zato sklicuje Družba sv. Rafaela za soboto, 29. julija ob 9. uri v veliki dvorani Trgovske obrtne zbornice, Beethovnova ulica 10, izredno zasedanje Izseljenske zbornice.** Slovenski narod naj se po zastopnikih vseh v Zbornico včlanjenih organizacij združi z zastopniki naših slovenskih izseljencev za nekoliko ur v pristrčnem in prijateljskem razgovoru, ter si povedo vse, kar jim leži na srcu, da se tako skupno navdušijo za novo reševalno delo naše slovenske narodne skupnosti.

Pri Izseljenski zbornici in Družbi sv. Rafaela smo zadnja leta razvili živahno delo za reševanje slovenske krvi na tujem. To nas je stalo sicer ogromnih žrtev, ogromnega dela, vendar nam ni tega žal, ker so uspehi tako izredno veliki, da jih mora biti veselo vsako slovensko srce, kjer koli je na svetu.

Vendar pa je vse to delo šele **podlaga za nadaljnje smotrno in velikopotezno delo, ki naj šele prinese našemu narodu pravih in trajnih uspehov.**

Toda na prvem slovenskem izseljenskem kongresu so nam izseljenci zaklicali: **Nič za nas, brez nas!** In prav so rekli. Te besede so nas neizmerno razveselile. Pokazale so nam, da slovensko izseljenstvo razume naše delo, ga odobrava in ima mogočno voljo delati z nami. Trajne in velike uspehe bomo dosegli samo s čim najožjim sodelovanjem domovine in tujine. Kako naj mi tu doma pravilno rešujemo vse mnoge in tako različne probleme naših izseljencev v raznih delih in državah sveta? Ne poznamo ne razmer v državah in med narodi, kjer naši žive. Ne poznamo njih razmer po naselbinah, kako jim pomagati. Nujno potrebno je zato, da pridejo sami sem in da nam o vsem tem poročajo, da nam pri naših stremeljenjih pomagajo, z nami sodelujejo, se z nami posvetujejo in nam povedo, kaj in kako hočejo. V nas je samo mogočna volja rešiti jih, razviti med njimi čim najuspešnejše versko, kulturno in narodno delovanje.

Pa še nekaj!

Največja nesreča za nas je bila do sedaj ta, da se nismo zavedali, da nam izguba vsake kapljice slovenske krvi neizmerno škodi, da vsaka tudi najmanjša izguba slovenske krvi slabi naše lastno narodno telo tu doma, ga dela slabotnega, nezmožnega ogromnega boja, katerega mora

boriti danes vsak narod, ako se hoče ohraniti, posebno, ako se hoče pokrepi, da bo močan in odporen proti vsakemu zastrupljanju, da bo borben in odločen v zahtevah svojih pravic.

Za tako pojmovanje izseljenskega vprašanja je potrebna tu doma predvsem velika ljubezen do naših izseljencev. Domovina mora dati svojemu izseljencu predvsem svoje srce. Le tako si bomo pridobili tudi pri naših izseljencih zvesto ljubezen do doma, naroda in države.

Zato pa treba dela, dela in zopet dela, skupnega smotrnega dela, našega z izseljenci in izseljencev z nami. Skupni sestanki z njimi bodo polagali takemu delu mogočno in krepko podlago in uspeh je zagotovljen.

Zato Družba sv. Rafaela prav iskreno vabi k temu izrednemu zasedanju Izseljenske zbornice ves narod. Predvsem zastopnike včlanjenih organizacij, občin in župnij, in vse, ki imajo smisel za reševanje slovenske krvi na tujem in za reševanje slovenskega naroda.

Dnevni red tega izrednega zasedanja Izseljenske zbornice — našega srečanja z našimi iz tujine — bo:

1. Slovensko izseljenstvo, naša čast in rešitev.
2. Izseljenska zbornica in naši izseljenci.
3. Kaj pričakuje domovina danes od naših izseljencev.
4. Kaj pričakujejo naši izseljenci od svoje države in od svojega naroda.
5. Naša diaspora.
6. Naše sezonsko izseljenstvo.

MEDNARODNA KATOLIŠKA IZSELJENSKA LIGA

O. K. ZAKRAJŠEK OFM

Nobenega naroda ni, ki bi ne imel danes svojih ljudi izseljenih po raznih državah med raznimi narodi sveta, pa tudi nobenega, ki bi ne imel sredi sebe večje ali manjše število priseljenih tujcev drugih narodov. Udobne in hitre prometne zveze so to prinesle same po sebi. Tako ima vsak narod danes svojo lastno izseljensko, pa tudi svojo lastno priseljenško vprašanje.

Toda ne eno, ne drugo teh vprašanj ni lahko. Vsako obsega velik kompleks raznih drugih vprašanj, ki so zvezana z izseljenskim in priseljenškim, ki pa posegajo globoko v življenje vsakega naroda in vsake države. Vse te probleme rešuje mednarodni izseljenski odbor, nekaka mednarodna izseljenska liga pri Zvezi narodov v Ženevi. Tam se shajajo letno zastopniki vseh držav, da se posvetujejo o skupnem reševanju izseljenskega problema iz najrazličnejših vidikov in v najrazličnejših njegovih potenkih.

Ta skupna posvetovanja zastopnikov raznih držav o svetovnem izseljenskem vprašanju, so rodila že veliko lepih uspehov. Lanskega letnega posvetovanja te lige se je udeležil v imenu naše države, g. dr. Fedor Aranicki, šef izseljenskega oddelka socialnega ministrstva, in tam staval kot svetovni strokovnjak v tem vprašanju, veliko zelo tehtnih predlogov, ki so bili vsi enoglasno sprejeti. Letošnjega zasedanja minuli mesec se je udeležil socialni minister g. Rajaković. O poteku letošnjega posvetovanja še nimamo poročila. Gotovo je pa tudi letošnje posvetovanje izvršilo veliko delo za socialno skrbstvo izseljenstva.

Svetovno izseljenstvo pa ni samo gospodarsko, socialno in nacionalno vprašanje posameznih držav, temveč je v veliki meri tudi versko vprašanje, tudi katoliško vprašanje. Velik del svetovnega izseljenstva zadnjih 10 let so dale razne katoliške narodnosti. Zato je tudi katoliška Cerkev globoko zainteresirana na tem vprašanju. Papeži zadnjih 50 let so večkrat v svojih enciklikah govorili o tem vprašanju in spodbujali vernike, da se zanimajo za to novo sodobno svetovno vprašanje. Verska oskrba katoliških izseljencev zahteva od katoličanov še večjo skrb in pozornost kot katoliško misijonarstvo. Misijonarstvo je pridobivanje novih članov kristjanov k veri in Cerkvi. Pri izseljenstvu pa gre za ohranitev vere tistim, ki jo že imajo. Kaj pomaga na eni strani pridobivati novih članov, na

drugi pa jih izgubljeni? Zato imamo po nauku Božjega Zveličarja kristjani večjo dolžnost ohraniti vero »svojim domačim po verik, ki jo že imajo, kakor jo nositi drugim, ki je še nimajo.

Ako pa pregledamo bilanco verskih izgub med katoliškimi izseljenci vseh narodov zadnjih 100 let, nas bo že samo površno proučevanje poučilo, da niso bile majhne, da je bilo izseljenstvo tudi za katoliško cerkev zelo velika in občutna rana. Pred kakimi 20 leti je pittsburski nadškof Canevin izdal brošuro o teh katoliških izgubah med izseljenci v Ameriki, pa je ugotovil zelo žalostna dejstva o velikih verskih izgubah za katoliško cerkev.

Danes je prišla k temu izseljenstvu še nova vrsta izseljenstva, takozvano sezonsko izseljenstvo, t.j. izseljenstvo za gotove mesece v letu. Bogatejše države si najamejo od revnejših delavstvo, katerega pa nočejo, da bi se jim stalno naselilo v državo, temveč samo za letne mesece, potem se pa morajo vrniti domov.

To sodobno sezonsko izseljenstvo je zopet nov velik in kričeč problem za katoliško cerkev, ki ji preti z novimi ogromnimi verskimi izgubami, ako se ga katoličani ne bodo z vso skrbjo zavzeli.

Tako imajo tudi vsi katoliški narodi svoje lastno versko in moralno izseljenstvo vprašanje, ki je v mnogih točkah za vse narode enako in zahteva pri vseh enotnega in sporazumnega reševanja, ako se hočejo doseči trajni in bogati uspehi.

Tako se je začela kazati nujna potreba, da se tudi glede verskega in moralnega krststva katoliških izseljencev ustanovi slična mednarodna izseljenska organizacija, kakor je izvedena v gospodarskem in državnem smislu v Ženevi pri ligi narodov.

Družba sv. Rafaela je to vprašanje na svoji mesečni seji 12. junija proučila in prišla do sklepa, da naj bi se ustanovila Mednarodna katoliška izseljenska liga, ki bo to veliko vprašanje katolikov vsega sveta vzela v enotno skupno reševanje. Sklenila je pa tudi, da je za to veliko akcijo najprimernejša prilika letošnji mednarodni kongres Kristus Kralja, ki se bo vršil ta mesec v Ljubljani. Tega kongresa se bodo udeležili zastopniki prav vseh katoliških narodov sveta. Tako bo najlepša prilika, da se to velevažno katoliško vprašanje prinese pred svetovni forum. Naprosila je stalni odbor Kongresa Kristus Kralja, da ji dovoli, da na tem kongresu stavi sledečo resolucijo:

Naša doba je videla tudi največje preseljevanje narodov, kolikor jih pomni človeška zgodovina. Moderna sredstva omogočajo naglo, udobno in cenočno potovanje na velike razdalje in svet je postal tako majhen. Zato se je zadnjih sto let preselilo iz države v državo in iz Evrope v Ameriko veliko milijonov ljudi, ki so šli v tuje države iskat kruha in boljšega življenja, kakor ga jim je pa mogla nuditi domovina.

Tako sa nastale za kraljestvo Kristus Kralja nove moderne dušnopastirske težave in dolžnosti, kako ohraniti Kristusa v dušah teh milijonov izseljencev, ko pridejo v nove verske in cerkvene razmere po škofijah in župnijah tujih, njim nepoznatih, narodov. Zvečine ne poznajo jezika naroda, med katerega se naselijo, ne razmer, ne verskih in cerkvenih navad. Tuja duhovščina jih ne razume in oni ne njo. V cerkvah najdejo tuj jezik, ki jih odbija od službe božje. Tuji škofje in župniki dostikrat tudi ne vedo zanje, da so pod njihovo jurisdikcijo. Domači škofje, od koder so se izselili, iz različnih vzrokov, tudi ne morejo vsikdar za njimi poslati dovolj duhovnih pastirjev, ki bi na tujem skrbeli zanje.

Predno se pa ti izseljenci nauče deželnega jezika, predno more duhovščina tujih krajev zanje zadostno poskrbeti, ali predno more domača škofija za njimi poslati duhovnikov, je pa najnevarnejša doba njihovega življenja na tujem, ki je kakor nalašč, da jih odtuji cerkvi in veri, da jih dostikrat izpostavi tudi vplivu raznih prevratnih, cerkvi, veri in morali sovražnih elementov.

Tako prihajajo ti visoki milijoni katoliških izseljencev po raznih delih in državah sveta v nevarnost, da izgube svojo vero in svojo dušo, kar se je v visokih odstotkih katoliških izseljencev že zgodilo.

Mednarodni kongres Kristus Kralja v Ljubljani je proučil vse te razmere katoliških izseljencev po vsem svetu. Zato opozarja katolike vsega sveta na to moderno dušnopastirsko potrebo in predlaga:

1. Ustanovi naj se Mednarodna Katoliška Izseljenska Liga, katere članstvo naj bi tvorili zastopniki izseljenskih katoliških organizacij vseh narodov.

2. Ta Mednarodna Katoliška Izseljenska Liga naj ima svoj sedež in svojo pisarno v Vatikanskem mestu.

3. Liga naj si izprosi od svete Stolice posebnega kardinala za svojega proktorja.

4. Njena naloga naj bo, da proučuje verske razmere in potrebe katoliških izseljencev v raznih državah in delih sveta ter išče sredstev in načinov, kako zanje skrbeti, tako da bodo zavarovani čim najboljše pred verskim odpadom v času svojega bivanja na tujem.

5. Vsako leto vsaj enkrat naj se vrše občni zbori ali kongresi Lige po raznih državah, ki imajo izseljinstvo.

6. Stalni Odbor Kongresov Kristusa Kralja naj izvede ustanovitev te lige s tem, da povabi vanjo vse katoliške izseljenske organizacije vseh katoliških narodov, določi občni zbor, na katerem se bo izvolil odbor, izdelala pravila in določil delokrog in način poslovanja.

Stalni odbor Kongresov Kristusa Kralja je idejo z veseljem pozdravil in dovolil, da Družba sv. Rafaela pripravi poseben referat za kongres in da stavi tozadevni predlog.

Ako se doseže ta velika ideja mednarodnega misijonstva Katoliške cerkve in se Mednarodna Katoliška Izseljenska Liga doseže, se je dosegel gotovo velik uspeh.

TAKO DELA NAROD, KI SE SEBE ZAVEDA

(Razmišljanje, ki ga vzbuja skrb Nemčije za svoje ljudi v tujini.) Nadaljevanje.

PLESTENJAK VIKTOR

To je vprašanje, ki se človeku nehote vzbuja, ko motri veliko skrb, ki jo Nemci posvečajo svojim ljudem po svetu. Pustimo vstran vse pomisleke in predsodke ter bodimo pravični! To je delo, gigantsko, smotreno delo, do katerega mora vsakdo, ki mu gre za resnico in stvarnost, občutiti le spoštljivo priznanje in občudovanje. Zakaj to delo, čeprav tako raznovrstno in razdeljeno na toliko področij, ki pa se medsebojno dopolnjujejo v čudovito harmonično celoto, upravlja eno samo neomajno hotenje, ena sama trdna volja: doseči v naporu vseh sil dokončni namen, da se ohrani v narodni skupnosti, v živi povezanosti z matico-domovino vsak najmanjši drobec nemškega življa, pa bilo da se nahaja v najbolj skritem kotičku zemeljske oble.

In ta visoka zavest nemške narodne povezanosti se ne izraža najmanje tudi v tem, da je izraz »izseljenec«, ki ima tako trpek prizvok, propustil mesto drugemu, ponosnejšemu izrazu: »Nemec v tujini« (der Auslandsdeutsche)!

Stuttgart — »Mesto Nemcev v tujini.«

Ta častni uradni naziv je podelil vodja sedanje Nemčije ob svojem obisku leta 1936. temu mestu, v katerem je nemško izseljensko skrbstvo našlo pač najpripravnjša tla za svoj razmah. Saj je Stuttgart središče švabske dežele, iz katere so skozi stoletja odhajale vedno nove množice nemških ljudi, srce, iz katerega vodijo, da se tako izrazim, glavne odvodne žile nemške krvi, tiste krvi, ki jo smatra nemški narod že od pradavnih dni za skrivnostno silo in na kateri temelji tudi sedanja nemška rasna teorija.

V času svetovne vojne so nemški vojaki, ki so se borili na raznih frontah po Evropi, z začudenjem strmeli, ko so povsod naleteli na raztresena naselja ali na manjše skupine svojih rojakov, s katerimi so se mogli — z večjo ali manjšo težavo — vendarle pogovoriti v materinskem

jeziku. Zaslutili so v sebi krvne vezi, ki jih družijo s temi ljudmi ter spoznali, da se nemška narodna skupnost razteza daleč preko državnih meja.

Iz tega spoznanja se je leta 1917., v tretjem letu vojne, v času, ko se je ves nemški narod nahajal že v najhujši stiski, ko je že lakota izpodjedala njegove življenjske moči, v tem letu torej se je rodila dragocena zamisel in še v istem letu doživela svoje uresničenje: ustanovljen je bil v Stuttgartu 'Zavod za Nemce v tujini' — pod pokroviteljstvom cesarja Viljema II. V ozkih mejah, z majhnimi izkušnjami je pričel zavod delovati. Toda z vso podporo in razumevanjem državnih in drugih oblasti, ob sodelovanju in pomoči vsega naroda se je razvijal v nevzdržnem zaletu in razvil do današnje mogočne ustanove, ki je leta 1933., po zmagi narodno-socialističnega gibanja, kar je obenem pomenilo tudi zmago rasne teorije, postala osrednja ustanova in žarišče vsega nemškega narodnega občestva širom sveta.

Delovanje Zavoda.

Danes obsega zavod dve veliki poslopji. V enem se nahaja zavod v ožjem pomenu besede, z vsemi svojimi oddelki, drugo poslopje pa je namenjeno stalni razstavi zavoda (das »Ehrenmal der deutschen Leistung im Auslande«). Z vso gmotno in duhovno podporo države in mestne občine (stuttgartski župan sam je predsednik zavoda!) deluje v zavodu preko 150 nameščencev, po točnem, premišljenem načrtu — kakor en sam velik stroj, v katerem vsako kolesce v najvišji meri izpolnjuje svojo strogo začrtano nalogo.

Načelno se vse delovanje zavoda v ožjem pomenu deli v dve veliki veji: med vsemi Nemci, ki žive izven meja Velike Nemčije, je namreč potegnjena ostra mejna črta. V prvo skupino spadajo oni Nemci, ki se smatrajo še v naprej kot pripadniki nemške države (Reichsdeutsche), drugo skupino pa zavzemajo Nemci, ki so postali državljani tujih držav in so zato le pripadniki nemškega naroda (Volksdeutsche). Pri tem bi pripomnili, da se zvestoba teh Nemcev do krušne države kot njihove nove domovine priznava kot nekaj samo po sebi umljiivega, še več, kot nekaj nujnega in upravičenega.

Načelno povsem ločen od dnevne politike, se Zavod posveča le znanstvenemu delu. Vse njegovo delovanje gre za tem, da po čistih znanstvenih metodah raziskuje socialne in gospodarske, pravne, politične ter kulturne razmere med rojaki v tujini. Zato pa neutrudno zbira vse gradivo, ki količkaj zadeva življenje obeh delov zamejskega nemštva. Tako zbira zavod tiskovine, glasila in knjige iz vseh krajev sveta, kjer žive Nemci, podatke o šegah, navadah in narodnih nošah, nadalje posnetke njihovih kulturnih ustanov, bivališč, naselbin, sploh vse, kar je v zvezi z delom in napredkom nemških ljudi v tujini. To gradivo je deloma spravljeno v notranjih prostorih zavoda in urejeno po kartotekah, deloma pa razstavljeno na ogled v muzeju, ki je v tem pogledu edinstven v vsej Nemčiji.

S skrajno pazljivostjo zasledujejo v Zavodu socialne razmere med Nemci po raznih krajih sveta. To nad vse važno in aktualno področje je zaupano posebnemu oddelku, ki predhodno proučuje splošne gospodarske, kulturne in pravno-politične prilike v državah, ki dajejo kruha nemškim priseljencem in iz teh dognanj izvajajo zaključke o delovnih možnostih, življenjskem standardu zamejskih rojakov, možnosti izselitve ali pa povratka v domovino. Skratka — ta odsek je postal nekakšen regulator

odtoka in pritoka nemške krvi. In spričo tega točnega, vsestranskega poznavanja razmer, ki vladajo na svetovnih delovnih trgih, poznavanja, ki je pridobljeno po temeljitem, stvarnem, povsem znanstvenem studiju zbranega statističnega gradiva, — je zavod mogel postati odločujoč svetovalec organ, ki pa poleg praktičnih nasvetov nudi tudi materialno pomoč, kjer je potrebna. Iz katerega koli kraja zemeljske oble, prihajajo sem vprašanja, v katerih se zamejski Nemci zanimajo, je-li njihov položaj v katerem koli pridobitnem poklicu po mnenju Zavoda zadovoljiv, kakšne delovne prilike se nudijo drugod. Nadalje povprašujejo, kam naj se preselijo, če bi se njihov položaj poslabšal in bi se ne mogli več vzdrževati — naj se li vrnejo domov v rajh, ali pa gredo v kako drugo državo. Tako se je predvsem v zadnjih letih izkazala korist stuttgartskega Zavoda, ko je bilo treba posvetiti posebno skrb nemškim izseljenskim povratnikom iz Južne Amerike. Poslabšanje gospodarskih razmer in druge okolnosti so privedle do tega, da so se zdaj iz južnih ameriških držav Nemci začeli trumoma vračati v rajh. In za te je treba predvsem poskrbeti. Nemčija potrebuje danes za svoja velika dela strokovnih delavcev in za to bo možno te ljudi razmeroma kmalu doma zaposliti. Dokler pa ne najdejo dela, kjer koli v državi, skrbi zanje Zavod sam in dobivajo po njegovi podpori v Stuttgartu streho in vso oskrbo.

Nič manj važen ni tudi naslednji oddelek, ki proučuje razna kolonijalna vprašanja, ne z vidika kolonijalne politike, zakaj ta spada v področje Kolonijalne zveze, marveč prav tako le z načelnega in znanstvenega vidika. Skrbno spremlja razvoj nemških farm in kolonij z nemškim prebivalstvom, proučuje možnosti za napredek v živinoreji in poljedelstvu, o zdravstvenih razmerah, skratka vse, kar bi moglo dvigniti rentabilnost nemških farm in izboljšati življenje Nemcev v tujini. V Zavodu se vršijo razna gospodarska, odnosno znanstvena raziskavanja. Tako se v okviru teh raziskovanj proučuje n. pr. možnost, kako bi se prilagodile posamezne kulturne rastline raznim krajem po svetu, kjer si nemški ljudje kot poljedelci služijo svoj kruh.

Knjižnica in arhiv.

Poleg vseh drugih pripomočkov je za to znanstveno delovanje zavoda na razpolago velika strokovna knjižnica, ki obsega preko 100.000 zvezkov. Zvezki so vpisani v katalog po naslovu knjige, imenu pisca in kraju, kjer je delo izšlo. Seveda so v tej knjižnici le knjige, ki obravnavajo razne probleme zamejskega nemštva kjer koli po svetu, nadalje leposlovna in druga dela nemških zamejskih piscev. V posebnem oddelku knjižnice je 15.000 zemljevidov, ki pregledno prikazujejo, kako je nemški živelj raztresen po vseh delih sveta, obenem pa z raznih vidikov, kulturnega, gospodarskega itd., nudijo vpogled v njih delo in napredek. V posebnih, obširnih prostorih se nahajajo fotografski posnetki iz vseh krajev sveta, kjer žive Nemci, prikazujejoč njihovo življenje, bivališča, kulturne zgradbe, nošo, navade in običaje ter podobne značilnosti. Skoro za vse te posnetke so narejeni tudi diapozitivi, tako da so za katero koli predavanje takoj na razpolago potrebne slike v poljubnem številu. V naslednjem velikem prostoru je oddelek za časopisje, ki vsebuje preko 17.000 raznih glasil zamejskih Nemcev v seznamu. Poleg tega, da so tu shranjeni celotni izvodi, se še posebej izrezujejo iz vzporednih izvodov vsi važnejši članki, ki zadevajo izseljenstvo in ti izrezki se lepijo na karton.

Kako temeljito in načrtno je vse delovanje Zavoda, nam najbolj jasno izpričuje to, da se je v razmeroma kratkem času v naporu vseh sil posrečilo izgotoviti točen rodovni register vseh nemških družin, z vsemi potrebnimi podatki. Tako ni ostala pozabljena niti ena nemška družina, niti en Nемеc, ki mu je tujina postala krušna domovina. In ta register se vestno, z vso skrbnostjo vedno znova dopolnjuje, vanj se takoj vnese vsaka sprememba v rodbinskih podatkih nemških družin. To je pač uspeh, ki v najvišji meri olajšuje in podpira vse drugo delo v Zavodu.

Odsek za poročevalsko službo.

Stuttgarski zavod uživa vso gmotno in duhovno podporo države. K sodelovanju pa je pritegnjen takorekoč tudi ves narod. Saj je v »Ljudski zvezi za Nemece v tujini« (Volksbund für das Deutchtum im Ausland), včlanjenih več milijonov Nemcev v rajhu in izven njegovih meja. In tako se sem stekajo v obliki članarine in prostovoljnih denarnih prispevkov bogati viri, ki skupaj z državno podporo predstavljajo trdno osnovo za uspešno delovanje Zavoda.

S tolikimi sredstvi je pač bilo lahko, do podrobnosti organizirati širokopotezno poročevalsko službo in razviti primerno propagando, ki stremi za edinim namenom, da se ohranijo v narodni zavesti vsi milijoni nemških ljudi izven državnih meja.

Važno mesto v tej službi zavzema poseben oddelek, ki ima nalogo, da po radiu razpošilja in sprejema vesti ter skrbi za radijska predavanja, obenem pa mu je poverjen še poseben radijski referat.

Radijsko poročevalno službo pa harmonično dopolnjuje tiskovni oddelek. Mimo rednega glasila »Deutschtum in Ausland«, ki poroča na eni strani o življenju zamejskih rojakov, na drugi strani pa tvori živo vez med domovino in kraji po svetu, kjer žive nemški ljudje, izhaja še vrsta samostojnih del, zbornikov in raznih drugih publikacij. Prav tako oskrbuje oddelek s poročili vse nemške časnike in revije po svetu. V ta oddelek pa spada tudi narodopisno (etnografsko) področje: raziskovanje narodopisnih skupin in posameznih drobcev med rojaki, ki žive v zamejstvu.

V posebnem oddelku se nahaja

Izseljenski muzej — »Spomenik nemškega dela v tujini«.

Muzej je bil osnovan v avgustu leta 1938. Podaja nam pregledno sliko o delovanju Zavoda. Mogočni leseni zemljevidi razkrivajo razširjenost nemškega življa po raznih krajih sveta — v odsvitu zgodovinskega razvoja do današnjega dne. Tu so prikazani uspehi nemškega delovanja v kolonijah. Nadalje so v posebnem prostoru razstavljene narodne noše raznih nemških etnografskih skupin izven meja domovine, stanovanjski prostori, kmečke hiše po nemških naseljih, skratka vse, kar je nemški človek ustvaril v tujini.

Posebno časten prostor v muzeju zavzemajo spomeniki iz delovanja nemških izseljenskih pionirjev, ročnih in duševnih delavcev, ki so kakor koli proslavi nemško ime po svetu.

Takšni so torej uspehi, katere more pokazati narod, ki bi spričo visokih milijonov pač lažje prenesel izgubo svojih ljudi, živečih v tujini, kakor pa bi mogli prenesti to mi, Slovenci, Jugoslovani ...

ROJAKI IZ SEVERNE AMERIKE PRIHAJAJO V DOMOVINO...

Dne 21. junija 1959 je Ljubljana in z njo vsa slovenska zemlja doživela prijetno snidenje. Iz dalnje Amerike je prišlo v domovino 18 ameriških Slovencev in Slovencev. Takšno snidenje je vedno veselo, vedno pristrčno, saj je vsak prihod otrok Slovenije tako razveseljiv dokaz, da mati še ni pozabljena, da je spomin na sveto slovensko zemljo živ, da je pripovedovanje očeta in matere o starem kraju kakor pravljica o deželi, ki sicer ne zmore kruha za vse, daje pa jim s polnimi prgišči ljubezen, pesem in lepoto. Mar se potem ne veseli njihovega prihoda, ki nam v starem kraju daje upanje, da v ameriški Sloveniji še živi duh slovenstva, da se tudi v mladem slovenskem rodu ohranja in krepi zavest slovenskega porekla in da s tem raste hrepenenje videti rojstno zemljo staršev in slišati pristno materinsko besedo.

Okrog 9.40 se je z jeseniškim brzovlakom pripeljala prva skupina naših rojakov iz Amerike pod vodstvom g. Kolondra. Že dolgo pred prihodom vlaka se je zbrala na ljubljanskem kolodvoru precejšnja množica ljudi, med njimi mnogo takšnih, ki so pričakovali svojcev. Vladalo je nestrpno pričakovanje. Med množico so bili tudi zastopniki naših oblasti: banovine, mestne občine ljubljanske, Zbornico za trgovino, obrt in industrijo je zastopal njen podpredsednik g. Ogrin, Tujsko-prometno zvezo pa direktor g. dr. Žižek. Ko je prispel na kolodvor vlak, je vsa množica prihitela pred voz, iz katerega so začeli izstopati obiskovalci. Dogajali so se nepozabni prizori veselja in ganotja ob prvem svidenju. Orosile so se ljudem oči, ko so videli staro mater, s koliko ljubeznijo je objela in poljubila svojo vnukinjo. Po prvem navalu čustev je spregovoril pristrčno dobrodoščilo kot zastopnik g. bana in banske uprave izseljenski nadzornik g. Fink. V imenu ljubljanskega župana in ljubljanskega mesta je došle rojake pozdravil g. dr. Brilej. Za Družbo sv. Rafaela in Izseljensko zbornico pa je g. R. Miklič nagovoril naše najdražje goste z besedo, ki je prišla iz srca in našla topel odmev pri vseh, ki so se k tej pristrčni slovesnosti zbrali.

Vsem se je za pristrčni sprejem zahvalila gdč. Marija Maršič. Čeprav rojena v Clevelandu in zdaj prvič na slovenskih tleh, je v krasni mehki slovenščini izjavila, da so bile že prve stopinje na slovenski zemlji tako prijetne, da je prepričana, da bo tudi nadaljnje bivanje prijetno in da bodo z veseljem obiskovali hribčke, cerkvice in dolince, o katerih sta oče in mati tolikokrat in tako lepo pripovedovala. Bil je to iskren izliv srca, v njenih besedah smo občutili pozdrav vse slovenske ameriške mladine, ki jim še ni bilo dano, da bi videli lepo slovensko zemljo, rojstni kraj svojih staršev.

V dvorani kolodvorske restavracije je bila našim dragim izletnikom iz Amerike prirejena zakuska. Prav prijetno razpoloženje je vladalo. Za zaključek pa je g. p. Kazimir Zakrajšek vse še enkrat z domačo in lepo besedo pozdravil, jim izrazil veselje vsega naroda nad njihovim obiskom in jim želel čim prijetnejše bivanje na svetih, rodni slovenskih tleh.

Letos se Američani le težko odločijo za potovanje v Evropo. Naši slovenski rojaki pa se niso ustrašili bobnečih groženj niti stroškov ter žrtev dolgega potovanja. Želja srca je bila močnejša, pomisleki so bili

premagani in prišli so obiskat slovensko domovino. Po njihovem pripovedovanju je bila vožnja z največjim parnikom »Normandie« prijetna. Naše obiskovalke je posebno razveselilo, da so imele priliko razgovarjati se z znamenitimi filmskimi zvezdniki, ki so potovali z istim parnikom. Med njimi je bila n. pr. Marlain Ditrich. V Le Havru, v velikanskem francoskem pristanišču so izletniki imeli priliko videti zbrano močno francosko vojno brodogve, nad katerim so krožile številne eskadre vojnih letal.

Prijetno so bili presenečeni izletniki na naši meji, ko so videli, kako vljudno in obzirno so postopale naše državne obmejne oblasti z njimi, ki prihajajo na obisk domovinske države.

Z veseljem pričakujemo še druge izletnike in jim že naprej kličemo: »Dobrodošli!«

NAŠE DELO V PISARNI

Tajnik je imel na poziv čast. g. prošta Čerina predavanje o izseljenstvu na dekanijski konferenci v Novem mestu 31. maja, kjer je obravnaval zlasti sezonsko izseljenstvo. Konferenca je določila za dekanijskega izseljenškega referenta g. župnika Kresa iz Vavte vasi. — V Celju je predaval Prosvetnemu društvu, katerega se je udeležil tudi g. sreski načelnik in več odličnih mož sreskega načelstva in mestne občine in šolstva. Drugače je bila udeležba bolj pičla. Predavanje je oskrbel g. prof. Kovačič. Stiri predavanja je imel raznim tečajnikom v Ljubljani. — Veliko dela je dala pisarni zadeva slovenskih služkinj za Anglijo. Gotovo je najbolj zaželjena dežela za naše izseljenstvo bogata in kulturna Anglija. Razine agenture zbirajo že več let slovenska in hrvaška dekleta za Anglijo. Družba je priobčila v našem časopisju tozadevni poziv, na katerega se je tekom 14 dni oglasilo nad 150 deklet. Na prošnjo družbe je načelnik banovinskega socialnega oddelka g. Kosi sklical posebno posvetovanje o tej zadevi, katerega so se udeležili gg. šef dr. Karlin, šef Borze dela Vončina, izseljenjski referent Fink in tajnik družbe O. K. Zakrajšek. Sklenilo se je, da bo vse posredovanje izseljevanja prevzela Borza dela, vse nadzorstvo in varstvo deklet pa Družba sv. Rafaela. — Zelo veliko je bilo dopisovanja s sezonskimi delavci, ki so odšli v zapadno Evropo. Ker je Nemčija ustavila pošiljanje denarja iz Nemčije, je deževalo pritožb, v katerih je družba posredovala pri banovini in pri ministrstvu. — Veliko proučavanja in sej je vzela ureditev državljanstva naših izseljencev. Po naših državnih postavah so izgubili vsi izseljenci, ki so se izselili pred letom 1918. naše državljanstvo, ako se niso izjavili, da hočejo to državljanstvo ohraniti. Tega niso mogli storiti, ker jih na to ni nihče opozoril. Do sedaj se na to niti nislilo ni in so se vsi Slovenci v tujini, ki si niso pridobili tujega državljanstva, smatrali za naše državljane in so z lahkoto dobili jugoslovanski potni list za potovanje v domovino. Sedaj ne več. Tako so visoki tisoči naših državljanov postali brezdomci, t. j. brez državljanstva. Vprašanje je zelo zamotano. Družba je posredovala, da se za sedaj ohrani dosedanja praksa. Med tem je pa treba urediti zakonito vso zadevo.

Ureditev celotne državne in privatne izseljenške službe je bila točka, ki je dala veliko dela in misli in posvetovanj. Težave so nastale tudi z vprašanjem, kako financirati to službo. Letošnji proračun ukinja glavarino na izseljence. Kje dobiti nadomestila? Tudi je gotovo, da sedanji državni krediti za izseljenstvo srbstvo daleč ne zadostujejo za potrebe izseljenstva. Dokler se je izseljenstvo zanemarjalo tako sramotno, kakor se je, da je bila naša državna in privatna izseljenška služba v zasmeh drugim državam, so ti viri zadostovali. Danes ne več. Izseljencem je treba več komisarjev, duhovnikov, učiteljev, knjižnic, počitniških kolonij, obiskov i. dr. S čim se naj vse to plača? Izseljenci prosijo vsega tega, češ »vsi drugi narodi imajo vse to v občutni meri, mi nič!« Pa doma je volja, toda kje vzeti sredstva? Kakor je sedaj urejeno, je naravnost smešno in sramotno.

Verska in nacionalna oskrba naših izseljencev je velika dolžnost domovine.

IZSELJENSKE PESMI

GREGOR MALI

1.

Odšli smo daleč v kraje tuje,
po domovini jokamo,
srce po dragih nam zdihuje,
v solzáh se jih spominjamo.

Utihnila je tu beseda,
ki mati jo učila je,
molči, žaluje pesem sveta,
ki na mladost spominja me.

Nikjer ni cerkvice domače,
nikjer domačih ni zvonov;
tujina nima vere naše,
nedelj in ljubkih praznikov.

Nikjer ni lepe zemlje naše,
nikjer goric, dobrav, planin;
na lepe, zlate davne čase
ostal nam je le še — spomin.

2.

Vsak dan srce domov potuje,
vsak dan po dragih hrepeni,
in tista sreča obiskuje,
ki so najdražja bila mi.

O kdaj se vrnem v domovino,
pozdravim svoj domači kraj,
za vedno zapustim tujino? —
Bog, prosim, to mi kmalu daj!

3.

Slovenska mati podarila
življenje mi v trpljenju je,
ljubiti me svoj dom učila,
vodila k Bogu z zgledom me.

Slovensko pesem mi je pela,
naročala mi za slovo,
da zame je zato trpela,
da ljubil svojo (njeno) bi zemljó.

Da svoje matere bom vreden,
sem poročilo ji poslal,
da še Slovenec sem zaveden,
slovenski zemlji zvest ostal.

4.

Težkó sem se tedaj poslavljal,
ko mati je bilá v solzáh;
ko zadnjikrat sem jo pozdravljal,
objel je moja dušo strah.

Nastala v duši je praznina,
objela žalost mi srce,
pred mano vstala je tujina; —
oči oblile so solzé.

Domov, v prelepe kraje znane
srce nemirno hrepeni;
tujina nima sreče zame, —
vir moje sreče, dom, si ti.

Tujina kruh mi vsak dan reže,
tujina pije mi moči,
vsak dan tekó solze mi sveže. —
O domovina, kje si ti!?

5.

Mati, otroci in žena
vsak dan na pragu stojé;
druži le želja jih ena:
da bi te videli že.

Vsak dan za tvojo vrnitev
dvigajo svoje roké,
vsak dan za tvojo rešitev
k Bogu njih prošnje hité.

V mraku, ko zvezde žarijo,
kličejo tebe domov,
preden na delo hitijo,
vabijo te pod svoj krov.

Ti pa si nanje pozabil,
drugim prodal si srcé,
svet v svoje zanke te zvalil,
dom tvoj ves pahnil v gorjé.

Zate ni druge rešitve,
vrni se, kliče ti Bog; —
ganejo naj te molitve
matere, žene, otrok.

MEŠANA KRI

»Kaj vendar zahaja k nam ta babnica. Ni je dosti prida; obrekljiva je, tudi tebi ne bo prizanesla ne!«

Zonta je zavil proti kupu hlodov, da bi pomagal strkljati bukov podnik na žago.

»Nič ni opravljala,« — ga je ustavila hči Francka, — preskrbela mi je dobro službo in prišla mi je povedat, da lahko v kratkem grem.«

Zonta je debelo pogledal, nič ni vedel o tem, vedel pa je, da ženske za njegovim hrbtom zmeraj kaj klepetajo in imajo pred njim vse mogoče skrivnosti. Zato se je bolj brigal za svojo žago in grunt kot pa za skrite in tajne družinske razmere. Potajil je trenutno razburjenost, nerazločno nekaj zamrmral in šel na delo, Francka pa v hišo. Še enkrat je prebrala pismo, ki ga je dobila danes od Candrove Tončke iz Srbije.

»Če ona prebije brez domačih, bom menda tudi jaz. Vsaj jezikov se bom otesla, saj me tu ščipljejo, da sama ne vem zakaj. Delo bo lahko, ne bo se treba ubijati kakor tu na kmetih. Zaslužek bo čeden, če mi ne bo vseh pa lahko grem, saj ne bom priklenjena.« Tako je modrovala, spravila pismo v omarico in šla na delo.

Materi je povedala svojo namero šele zvečer in videti je bilo, da ji stvar ni po volji. Zasmilila se ji je hčer:

»Neizkušena si še, lahko se ti kaj primeri, kot se je Tonetu v Ameriki. Dela imamo vsi zadosti, ne stradaš pa tudi ne.«

»Kaj naj ostanem tetka doma. Janez se bo oženil, mlada me bo postrani gledala. Povezala bom lahko culo in prazna šla od hiše.«

»Nihče te ne bo podil, če boš kot se šika, dokler sem jaz tu. Če boš pa šla kam, boš pa doto dobila. — Če pa ne strpiš doma, pa pojdi in poižkusi svet. Mislim, da boš kmalu priklopala domov.«

Trdim očetovim besedam Franca ni odgovorila, videti pa je bilo, da vztraja pri svojem. Umaknila se je v kamro, oče pa si je pri ognjišču prižgal pipo in odšel na žago pomagat Janezu.

Cez teden dni je hlapec zapeljal Francko na postajo. In čez tri dni je že opravljala svojo službo. V nekem sanatoriju je prala, šivala in likala perilo, večih tudi pometala, če je tako nanese, ali pa pomagala v kuhinji.

Ceprav je bilo v isti hiši precej slovenskih deklet-služkinj, vendar izprva ni mogla zatajiti, da ji je dolgčas. Pogrešala je zelene slovenske gozdove, pogrešala ljubko zvonjenje pri podružnici sv. Jurija, žuborenje potoka in fantovske pesmi ponoči. Često je sirmela v zelene valove Vardarja, ali v gole, krševite griče in iskala v daljavi domovino.

Ali sčasoma je pozabila na vse, skoraj da tudi na dom, ki se ga je spomnila le še, kadar je dobila pismo od doma ali pa od Lužarjevega Andreja, ki je še ni pozabil in jo zvesto pričakuje doma. Prevezel je že, kakor je oni dan pisal, domačijo, pa bi rad čimprej dobil k hiši ženko. Res, da je Franca Lužarjevega Andreja rada videla in mu je že obljubila, da ga bo vzela, a sedaj ne misli več tega, saj jo ogovarjajo in se ji dobrikajo gospodje, ki se po mestno vedejo — Andrej je pa vendar kmet. Nekajkrat mu že ni odgovorila, menda se bo vendar spametoval in drugo vzel, njo pa pri miru pustil.

Tako so ji zamirali spomini na dom, sanjarila je le še o srečnem, brezskrbnem mestnem življenju.

Preteklo je leto in več... Francka je dobila novo službo pri nekem ravnateljstvu. Bila je mnogo bolj prosta kot v prejšnji službi, ta prosti čas je porabila za sestanke z nekimi, ne kaj mladim agentom, ki je znal tako sladko govoriti in hvaliti svojo službo, da ga je bila pripravljena prav takoj vzeti. S tovarišicami ki so ostale v sanatoriju je pretrgala vse vezi in se jih še ogibala, kar se ji je mogla. Tudi v katoliško cerkev ni več redno zahajala. Tako je pretrgala zadnjo vez, ki jo je še vezala na preteklost, na dom.

Niti domov, niti Andreju ni več pisala. Materi je bilo hudo in v skrbeh je bila zanjo, oče pa se je jezil, vsaj na zunan je tako kazal, kadar se je spomnil nanjo. Ali v duši ga je vendar grizla vest. Ali ni le njegova krivda! Saj bi ena sama njegova odločna beseda zadostovala in bi ostala doma. Andreju, ki se mu je tako ženitev zavlačevala, je bilo že vsega zadosti, poiskal si je drugo nevesto in ne bo dolgo, ko bodo zibali.

(Dalje prihodnjič.)

V SIVI DALJAVI

ŠTRUBELJ LOJZE

I.

Podkoncnikov Ivan je težko šel...

Nemirno je skladal svoje stvari iz skrinje, da je žalostno cvilila kakor takrat, ko so nesli iz bajte poslednjo žrtev neusmiljene smrti — njegovo mater. Skladal je v kovčeg, in kar je ostalo, je položil na papir, da bo povezal in nesel v tujino. Kakor bi bil zaspan ali zdelan, mu je bila glava težka in omotična.

Ženo zapušča, dva paglavčka ga začudeno gledata iz svoje zibke.

Ta skromna bajta ga je zredila. Mučil se je pod skromnim podstrešjem, da mu je življenje zapisalo bolne gube ob ustih in mu je na čelo skrb vtisnila svoj žgoči pečat.

Sel bo!

Kam?

Za kruhom!

Ali mu je primanjkovalo skromne skorjice in celo mesa za vsako prvo nedeljo v mesecu. Pa vendar!

Kakor žerjavica ga je žgalo pismo, ki mu ga je brat poslal:

»Živiš in nihče te ne vpraša, kako. Kruha imaš na preostajo. In ne takega trdega. Zmerom ga na debelo namažem.

In prost si! Osem ur delaš, potem greš, kamor se ti le zljubi. Ni tovarniških siren ali zamolklih udarcev težkih cepinov. V kot pomečeš vse, kar je napravila dlani kot podplat.

Smo pridi; za gotovo.

Tvoj brat Deminik.«

Tako mu je pisal Dominik. Sel bo, a pustiti bo moral to bajto...

Zamahnil je kot bi odganjal skušnjave...

Le bežen spomin mu je obletel dušo nato pa je bil spet miren in je tiho skladal svoje zadnje stvari v črno pobarvani kovčeg.

Hiteti je moral.

Kakor bi ga od doma podili. Pa je že tako, da ne sme več čakati.

Zadnjic je pobožal ženo, ki se mu je s krikom vrgla v naročje, jo poljubil in potisnil od sebe. Otročička sta v samih srajčkah hotela očku na kolena, kakor sta bila navajena. A njemu se je mudilo — od doma. Srce se mu je skrčilo ob joku svoje družine, da je krčevito zaihtel.

»Na svidenje.«

Iztrgal se jim je in izgoltal pozdrav. Kovčeg in zavoj je vrgel čez ramena in hitel iz izbe. Samo na kratko je pogledal po skromni bajti z malimi okni, skozi katera sta kimali otroški glavici in med njima od solz in skrbi pordeli obraz žene Majde.

»Kmalu pošljem, bodi brez skrbi.« je zaklical za voglom sosedove hiše.

»Vsi pozdravljeni! Se vi pridite za menoj.« je zamahnil sosedom, ki so raztrosali seno v lepi poletni dopoldan. A v duši ga je kar nekam tiščalo.

»A vraga! Kdo bi si mislil, da je tako hudo iti od bajte. Lej, saj je skoraj ni, samo dimnik moli iznad Pavlinove kašče. Komaj se človek odtrga.«

Zlepa mu ni solza stopila v oči, a danes se je moral zjokati.

Zmučen kot vol, ki so ga tri dni priganjali po zateglih brazdah, je prisopihal na postajo in sedel na vlak.

Tri dni mu je klepalo kolesje po ušesih, tri dni so švigali telegrafski drogovi mimo njega in se skrivali v daljavi, tri dni se je čudil žici, ki so jo na gosto razpredli nad vlakom.

II.

In ko se je tretji dan nagibal v zaton, je stopil na tujo zemljo.

Kako čudno so drdrale lokomotive! Nič več slovensko, ne tako skromno in ponižno. In ljudje se niso več pogovarjali. Nekateri so govorili, da je ujel le kakšno besedo, drugi pa so samo čebljali in jih ni razumel prav nič.

Sprevodnik je nekaj zarentačil nad njim!

»Veš ljubi možek.« se mu je nasmehljaval Ivan. »midva se bova najbrž boli malo pomenila. In je odvlekel svoje stvari proti izhodu ter se pomešal med množice.

»V uh me piši! Pusti Francoz!«, je zagodrnjal nad uradnikom, ki je nekaj kričal za njim.

>Billets s' il vous plaît.<

>Aha. Tega bi pa skoraj razumel. Mož nima drugega dela, so ga pa semle postavili, da ljudem tiste karte jemlje,< je zagodel na glas.

>In zdaj? Kam?<

Zaskrbelo ga je. Bo našel poštenega človeka, ki bi mu prav pokazal? Saj ima naslov, prav v notranji žep pri telovniku ga je stisnil. Izvlekel ga je in ga dolgo ogledoval.

>Hm. Kar stal ne bom.<

Postal je ob izhodu. Množica se je valila mimo njega in se porazgubljala, kakor je некоč videl v filmu. Vsi so se mu zdeli tako imenitni, da si jih še ogovoriti ni upal. Ves ponos, ki mu ga niso strli nasilni sosedje, mu je splahnil in upadel kakor mlečna pena, če lonec odstraniš od ognja. Sredi bogatega Severozapada ni znal niti besedice francosko.

Skoraj vsi so odšli; zdaj mora koga naskočiti, sicer bo prepozno. Stopil je nasproti nekemu dekletu in ji pomolil umazani papir pod nos. Malo je začudeno pogledala, a vendar mu je ljubeznivo razlagala in mu pokazala. Napeto ji je zrl v obraz in skrbno pazil na vsako krettnjo, da bi razumel — vsaj malo. Toča neznanih in v eno samo pomečkanih besed mu je bila na ušesa. Zahvalil se ji je po svoje in optan vlekel svojo prtljago s seboj.

>Kako čudno ti ljudje govore!<

Dolgo je koračil po gladki cesti, ki so po njej švigali avtomobili. Radovedno je pogledoval okoli sebe.

Tja mu je pokazal, tja mora zaviti. Aha, že vidi. In to je tisti stolp, ki mu ga je Dominik tako natančno opisoval. To je šahta in tam zadaj šarbonaža.

Velikanska koleša so se z vso naglico vrtela, a se spet počasi ustavila.

Ha, to je imenitno. Doma ni videl kaj takega!

Sem in tja je po dolgi cesti srečal kolesarja in motociklista. Nihče ni hodil peš. Ivana je bilo skoraj sram. Samo pusta in z resjem porasla gmajna ga je tolažila s svojo siromaščno, da se je zamotil: »Zakaj ne poruvajo in zorjejo? Saj bi tudi tem bogatim rudnikom zemlja rodila.«

Korakal je v svojo novo življenje in šel po stezah v skrivnost neslutene bodočnosti.

III.

Prvi dan v rovu!

S silno naglico je padla šahta z vrha pod zemljo, da mu je sapo zaprlo. Zaril se je v temno noč, ki se v njej bleste samotne luči.

Vročina mu ni dala dihati. Se tista obleka, ki jo je imel okoli ledij, mu je bila odveč. Prevotljeno podzemlje ga je sprejelo vase. Kakor živali so se pripogibali pod nizkimi oboki in se po trebuhu plazili iz luknje v luknjo. Ta je izginil v desno, ki so jo leščerbe motno odkrivala, drugi na levo, le on in nekaj drugih so lezli preko tirnic in se po grapavem žlebu, ki je neprenehoma stresal premog, počasi premikali v konec rova. Ivana je dušilo, da se čutil ni, kako mu kolena krvavijo, ker se mora plaziti po zdrobljenem premog.

Ne, kaj takega še ne!

Na cilju! Svetilko je postavil v stran, da mu je motno metala šope svetlobe po sivem grapavem oboku, ki se mu je do višine prs smehljaj nasproti. Prijel je za kramp in utihnil. Za seboj je čul obupen krik. Paznik je zakričal. Ceprav ni razumel, je vendar takoj vedel, da nekaj ne bo v redu. Izbuljeno je pogledal in čakal, da mu je nadzornik pokazal, kako se to dela.

V roko so mu dali pik! Nerodno mu je brenčal in praskal po steni. Od strašne vročine je kar lilo po njem. Nič več ni prodril skozi meglo. Samo hrup, cviljenje in klepetanje, nenamazanih koles, živžg, ropot lopat in votli udarci cepinov, drdranje pikov in gosta megla, ki se je kadila po prostoru.

To je bila odslej vsebina njegovega življenja.

Štiri ure!

Zmeraj isto: hreščanje in hrum in ropot in živžig in brenčanje pikov, ki glušijo ušesa. Začutil je, da ga boli roka. Pogledal je, a v motni luči in megli gostega prahu, ni videl nič. Samo bolelo je in skelelo...

Zdrzil se je, da je nevede obstal, kaj je bilo. Kakor da bi nekaj švignilo mimo oči. O, nekaj prav zanega in domačega, tako pripuknega... Tam daleč — doma.

Spet krik kakor nečloveškega bitja. Zdramil se je in dvignil pik, a v rami je čutil strašno bolečino.

In nato hreščanje in hrum in ropot in živžig in brenčanje električnih pikov. Spet v sončnem poldnevu!

Ivan se je razveselil sonca, a vendar je bilo v njem nekaj grenkega, da bi izpljunil. Komaj je gledal v ta lepi, sveži sončni dan.

Uh, kakšen je bil! Kot bi se valjal po blatu in prahu. Kaj takega še nikdar! Truden se je vlekel pod tuš in se okopal. Nato se je opravił in šel. Komaj je prestavljal utrujene ude.

»To je hudič,« je siknil v obupno praznino. Zdelan je bil kot snop, ki so mu iztepli poslednje zrno.

Privlekel se je do samotne bajte.

»Ti je dalo, a?« se mu je smejal Dominik naproti. Stanovala sta skupaj, v isti izbi.

»Ah, pusti me!« je nejevoljno zagrčal Ivan.

Stopnice so obupno ječale, ko je stopal preko njih v podstrežje. »Kakor otrok, ki umira, ker mu davica ne da več dihati,« ga je objel spomin iz bolnišnice, ko je imel pljučnico.

Prišel je na vrh in hrupno zaloputnil vrata. Vrgel se je na posteljo kar oblečen. Dlani je vrgel pod glavo, pa ga je nekaj speklo.

»Kaj pa je?« Pogledal je v roke. Vse so podplute! Kri sili izza debelih žuljev. Zdaj šele je Ivan vedel.

Ali ni doma tudi delal in garal?

Od nekomu mu je dihnilo nejasno, a vendar dovolj razločno, da je razumel. »Kruha samega nam ni treba jesti, zmeraj ga namažemo...«

»Hudič vzemi tebe in tvoj kruh,« je zarobantil kar na glas. »Če bi doma tloko garal, bi imel tudi dovolj.«

Grenko mu je kaniło v dušo. Kaj je? Prav kot nekđaj v sanjah, ko je nekđo skočil za Pustovo mejo in Matjakovim skednom v Jernačev hlev in od tod na prag njegove bajte...

Spomin se mu je vlegel na utrujeno glavo, da se je kakor vročičen premetaval po postelji...

Samo dve otroški glavicı gledata skozi okno, ki na njem cveto košati nageljni. Kuštravci se ne umaknejo. Smehljajo se in zro v daljavo kakor v skrivnostnem pričakovanju. V vejevje se ozirajo in opazujejo prıtajeni šepet vrhu drevov. Vse dalje jim plava pogled tem nagajivčkom. Kar nenadoma je med njimi in jim pripoveduje o vili, ki je začarala nekega otroka, ki je lovil ribice v gorskem potoku; v sredo srebrnega pasu, ki se je zaril med strme in sive peči, čaka odrešenja. Otroka ga ne poslušata. Za brčice ga vlečeta, a njemu tega ni mar...

Spet sedi na klopci ob studencu in gleda v modro zelenkasto vodo. Iz sivih sten tam nad Zábreskim vrhom se je utrnil kakor solza velikanu in se zaganjal ob skale na trdem pobočju, dokler si ni sam izrezal struge in bahato padal s stene na jez in z jeza zažuborel po tihi dolini. Mrmraje je hitel s svojim neodkritim življenjem mimo njega in v sredi Zábrejza poganjal mlin pri Jeromu in žago pri Skobcu ter se zgubljal v sivi daljavi. Ozrl se je proti fari. Samo zvonik se je kakor Božji prst zarezal v mogočno višino in tiho prisluhnil tajnemu življenju tisočerih duš. Ponosno se je oziral na mogočne stene skalovitega oltarja, ki je bil tem lepši, kolikor više je molil osamljene zrvane skale. Pogledal je po samotnem jezeru, ki je zarezalo v zemeljsko dno, razrilo strme pečine in se varno naslonilo v podnožje mogočnih gora. Kakor bi Stvarnik tu obrnil svojo stisnjeno dlan, jo razprostrl in spustil, da je padlo na tla nekaj dragocenega in svetlega ter posebej ukazal goram, naj bdijo nad njimi v svojem podnožju. In prišla je žena z veselim nasmehom krog ustev in mu pravila, kako lepa in dobra je ta zemlja. Ljudi je vzgojila, ki so kakor hrast sredi Maticev gmajne, ki se soletja in več upira nasilnim vetrovom...

Ivan se je streznil in pogledal okoli sebe. Vse je bilo tiho in prazno. Samo rdeča odeja mu je z bratove postelje kričala: vse samo sanje, zdaj je življenje ubralo drugačen napev: delo in trud in napor. Samo do smrti, potem nič več.

Obupno je pogledal, a stisnil zobe in drugi dan šel spet na šiht.

IV.

Leto se je zavrtelo. Ivanu ni roka nič več omahovala od težkega pika. Podplat mu je zrasel na žuljavi koži. Okrog oči se mu je vtisnil obroč premogovoga prahu, iz lica je zgnil rdeči škrlat in bledica se je zajedla v izpite kosti. A srce mu je okorelo, da ni poznal usmiljenja ne do sebe, ne do drugih. Sam je bil. Imel je denar, a miru ni še našel. Cutil je, da bi rad nazaj, nazaj. Poslušat petje drobnih kosov v prijetnih pomladnih večerih, živahnih škrančkov v poletni vročini in dolgočasnih vran v zategli večer jesenskih dni. Pa ne!

Naj le gara. Bodo vsaj imeli malčki in Majda pošteno zabeljene žgance in tudi osušenih skorij ne bodo mlatili.

A dobiti jih mora sem, v to mlako slovenske krvi, ki se zariva in že izginja v pešeni zemlji krute tujine...

In jih je dobil, vse tri.

Se tisoč in tisoč jih gre. Kakor utrujeni romarji korakajo na lastno Kalvarijo, da jim izmzgajo telo, da jim ubijejo dušo.

Videl sem jih, da mi je srce hotelo razgnati. Hrasti gredo, a vračajo se zmaličeni, komaj v človeški podobi.

Ljubljeni bratje! Podajte nam roko, da ne utonete v strahotnih močvarah brezverstva, resno dvignite roko k prisegi za mirni slovenski narod!

NJEN DNEVNIK IN NJEGOVA PISMA

ALBINA ZAKRAJŠCEK

(Dalje.)

2. VII. 1917.

Kot kapljica na listu, je njegovo življenje. Zapiha veter, ni je več. Poči puška — v vednem strahu sem... Ob koncu dneva sem zvedela, da so strašne bitke. — Čuj mrtvaški zvon zvon. — Bog se naj usmili njegove duše! Mračni se! Temni. Vedno temnejše sence padajo v sobo, na dušo. Umri se srce! Kaj hrepeniš po sreči, ko hodi vsepovsod samo smrt.

4. VII. 1915.

Srčno ljubljena! Dan se nagiblje k počitku. Ne morem spati. Moje spanje — so le sanje. Od daleč čujem petje — ukrajinske žene so v cerkvi. Poslušam: žalostni glasovi. — Spominim se nate. Se poješ? Iz mojega grla, ni več glasu. Umrla je sladka pesem, samo ta strašni: bum, bum! Ne bojim se krogel — saj ona moli goreče za mojo srečo!

6. VII. 1915.

Nocoj sem imela težke sanje. Sanjalo se mi je, da je prišel po slovo in mi rekel: »Belina! Jaz bom umrl — a pri tebi ostanem vedno!« Ker ne doblim nekaj dni sporočil, zato mi je polna glava temnih misli; zato take sanje.

10. VII. 1915.

Danes sem dobila več pismen. Tako žalostno mi piše! Razumem ga. Napisati mu hočem kaj prav vselega — a kako. V meni in krog mene samo gorje. Ti si moje vse. Kadar se vrneš, koliko ti bom povedala. Upu ne dam slovo in naj se zaganjajo vanj še hujši valovi. Še taki valovi se pomire in čolnič plava mirno do pristana.

Da sem našla človeka, ki sem mu zaupala vse, da on nosi ljubeznivo mojo bedo v svojem srcu, ta svet spomin mi ostane in naj mi vse drugo uniči vihar življenja. »Le malo sreče siplje nam življenje.« O, kako malo šele meni! Komaj se prikaže, že izgine.

25. VII. 1915.

V daljavi se čuje zamolklo bobnenje iz laške fronte. Sedaj še nova skrb: pustiti domači kraj — bežati. Gorje vam, ki ste zakrivali vse te grozote! Kako boste dajali odgovor nekoč?

Tu mir, tihota. Tam vzdihni, čejanje ranjencev, umirajočih. Še godba igra in ples — brezsrečno ljudstvo, kam drviš?

1. VIII. 1915.

Iz njegovih dopisnic in razglednic, ki sem jih danes prejela kar sedem skupaj: »Kot mavrica je prišla na obzorje, kot mavrica je plula do zapada, kot mavrica utonila v silno morje — moja nada.«

8. VIII. 1915.

Kdaj vendar spet se v tvoje potopim oko? Rane bi ne bolele, trpljenje bi bilo pozabljeno, ostala bi le sama sreča. Vrni se, vrni čas zaželeni! Zopet se čuje z italijanske fronte zamolklo grmenje topov. Padajo — umirajo. Usmiljeni Bog, ozri se na naše prošnje.

O, Marija, čuvaj Ti,
ga ohrani v milosti.

Zvečer sem sama na travniku pod jelšo. V samoti balzam je največji: spomin — težko prestanih bolečin.

15. VIII. 1915.

Danes štiri mesece, dan ločitve. Koliko časa je še do snidenja — do poroke? Kaj zopet sanjam? Kako smem jaz misliti na srečo, saj je vedno sovražna meni! V zgodnji pomladi si odhajal. Prvi zvončki so boječe pokukavali iz tal, kakor bi se bali in ne bi zaupali sončnim žarkom. — Prav tako nezaupno se je prebujala tedaj v meni prva ljubezen. Vsa je trepetala — še pri slovesu — morda pri zadnjem snidenju, se ni upala odkriti. A, on jo je zaslutil — in sedaj nosiva oba tisto svojo srečo — svojo boleost — v srcu! Marija! čuvaj ga Ti! Vrni, vrni mi ga!

Moja najdražja!

17. VIII. 1915

Ne moreš si misliti, kako si me razveselila s svojimi fotografijami; jaz ti ne morem nobene poslati, saj veš, da življenje, ki ga živimo tu na bojišču, ne pozna drugega aparata, kakor puško in top. Le kdaj bo konec vsemu temu? Edina sladka misel, ki jo še imam, je misel, da ti čutiš z menoj.

Kako sem vesel tvojega zadnjega pisma! Koliko tolažbe in novih moči si z njim vlila v moje srce! Hvala ti.

In kako je drugace z menoj? Teden dni imamo nekakšno premirje. Koplje-mo na vse pretege! Vreme se je popolnoma pokvarilo. Dežuje vsak dan, naliivi taki, da ne drži nobena streha. Do kolen se vdramo v blato. Vendar sem srečen, da sem še zdrav. Od kolegov, ki smo skupaj odšli na bojišče, sem ostal sam; nekateri so ranjeni, eden ujet.

Sinoči sem imel težke sanje! Sanjal sem, da sem bil ranjen v hrbet in da mi je krogla obitčala v križu. Hudo sem trpel in klical na pomoč. Prebudili so me moji fantje, eden mi je pravil, da sem večkrat ponavljal Tvoje ime.

O, le v sanjah se mi prikaži in tolaži

4. VIII. 1915.

Na oknih me rože čakajo, nisem jih še zalila danes. Nageljni lepo cveto, kakor bi bil sedaj za cvetje najboljši čas — nič ne slutijo, da prihaja tudi k njim — jesen. Odkod zopet te temne misli? Privlečejo se temni oblaki — nikjer ne najdem varnega zavetja. — O, Gospa moja, spomni se, da sva Tvoja!

(Dalje prihodnjč.)

P O N A Š I D O M O V I N I

MURSKA SOBOTA

Člani Podmladkov Jadranske Straže in Rdečega križa VII. in VIII. razreda samoupravne realne gimnazije v Murški Soboti so pripravili dva obsežna albuma fotografij in umetniških prilog, da ju odpošljejo svojim prekmurskim rojakom v Ameriki v pozdrav in bodrilo.

Albuma sta izdelana in urejena po zamisli dijakov samih. Na prvi strani kaže lepa fotografija našega mladega kralja Petra II., obdanega z državno trobojnico, ki naj pokaže, kaj pomeni prekmurski mladini naša skupna, v tisočletni borbi pridobljena država. Za tem se vrstijo številne slike najrazličnejših krajev Prekmurja, ki jih krasita po dve umetniški prilogi akad. slikarja g. Jakoba in stud. kip. g. Kuharja, prekmurskih domačinov, in več umetniških motivov fotografa g. Koleča. Zaključujeta pa album sliki dijakov obeh višjih samoupravnih razredov, poslopja državne realne gimnazije „kneza Koclja“ v Murški Soboti in nekaj posnetkov iz Prekmurskega tedna, najnovejše in zgodovinske manifestacije narodne in državne zavesti Prekmurja.

Gornja albuma bodo soboški višješolci poslali te dni svojim prekmurskim rojakom v Ameriko z namenom, da prekmurskim organizacijam v Ameriki njihovim članom in vsem ostalim tamkajšnjim izseljencem povedo, da prekmurska mladina nanje še ni pozabila, temveč da se zanje zanima in se hoče v bodoče še bolj in temeljiteje posvetiti delu zanje, kot tudi studiju perečih slovenskih in jugoslovanskih izseljenskih problemov vobče.

Albuma sta izdelana dostojno, kolikor so dopuščale denarne moči študentov in imata precejšnjo denarno, zlasti pa, kar so dijaki predvsem želeli in tudi upajo, da bodo uspeli, še večjo simbolno vrednost. Da bi ta zamisel prišla še bolj do izraza, pa spremljajo vsako sliko pesniško zasnovane opombe izpod peresa abiturienta g. Sebjaniča Franca.

HOLANDIJA

Lutterade. — **Materinski dan.** Društvo sv. Barbare je priredilo 21. maja krasno uspeli materinski dan v lokalni Debie. Proslava se je lepo razvijala. Naš gospod predsednik je pozdravil naše slovenske matere in jim napravil lep govor. Nato je pozdravil tudi g. pater Remec matere in jih vzpodbujal v materinskem poklicu. Nato je sledilo še več govornikov, med njimi naš zvezni predsednik g. Hladin in tajnik Selič. Tudi naš č. g. župnik se je udeležil materinske proslave in je priznal, da še ni videl tako lepe proslave pri Slovencih in ne pri drugih, kakor je bila naša. Med odmorom so igrali naši malčki-tamburaši, s patrom Teotimom smo zapeli tudi nekaj slovenskih narodnih pesmi. Tovariši Ratznik nam je na harmoniki odigral naše slovenske napeve. Preskrbljena je bila tudi primerna postrežba, tako da smo bili res zadovoljni. Nato je sledila pod vodstvom g. Markošč-

ka krasna slovenska igra v štirih dejanjih (Kazen ne izostane). Lahko rečemo, da take proslave še ni bilo pri slovenskih izseljencih v Lutterade. Naj nam ostane v najlepšem spominu.

FRANCIJA

Habsterdick. — Na praznik Kristusovega Vnebohoda smo proslavili god našega dobrega izseljenskega duhovnika g. Grimsa in našega g. učitelja Jankoviča. Na sporedu je bilo petje, godba in igra: »Stari oče iz Amerike«. Te proslave sta se udeležila tudi g. župnik Halter in g. kaplan Hoffmann in vsi tukajšnji rojaki. Naši igralci — pevci, šolska mladina, so se prav dobro odrezali na proslavi. Naše male deklice so govodnikom voščile in poklonile rože. Naši rojaki so poklonili za god podobno sv. Stanislava, darilo g. učitelju je poklonila ga. Lenič v imenu cerkvenega zbora. Po proslavi smo zaklicali slavljencema: Na mnoga leta!

Novi naročniki „Izseljenskega vestnika“

Schneider & Verovek, Ljubljana, Tyrševa cesta. — Sumi Peter, Ljubljana, Gledališka 16. — Dr. Poček Fran, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6. — Smersu Rudolf, Ljubljana, Miklošičeva 7. — Dr. Kačar I., Ljubljana, Stari trg 30. — Olup Josip, Ljubljana, Stari trg 2. — Goričar Ivana, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. — Dr. Fink Mira, Ljubljana, Gledališka 16. — Dr. Zirovnik Janko, Ljubljana, Knafljeva 2. — Srnak Marija, bei Karl Cröger, Bauer, Lauenbrunn, Kr. Frankenstein, Schlesien. — Dr. Fettich Oton, Ljubljana, Dalmatinova 7. — Dr. Kamušič Josip, Ljubljana, Tavčarjeva 10. — Dr. Lapajne Stanko, Ljubljana, Gosposvetska 4. — Dr. Zupančič Tone, Ljubljana, Kolodvorska ulica 6. — Orel Anton, Kamnik, Glavni trg 42. — Dr. Tavčar Ivan, Ljubljana, Tavčarjeva 5. — Dr. Cernej Božidar, Ljubljana, Tavčarjeva 5. — Dr. Krivic Rudolf, Ljubljana, Pražakova 15. — Dr. Trtnik Albert, Ljubljana, Aleksandrova 3. — Dr. Kallay J., Ljubljana, Beethovnova ulica 14. — Dr. Zitko Stanislav, Ljubljana, Miklošičeva 7. — Črnič Franc, Fa. Weinmann, Strub Berchtesgaden O. B. B., Deutschland. — Glas Francois, Quartier de la Gardette, Ales Gard., France. — Samec Hinko, ministristvo zun. zadev, upravni oddelek, Beograd. — Tromte Johann, Jöln über Bautzen No. 20, i. Sa., Deutschland. — Plestenjak Ivan, Skofja Loka, Kapucinsko predmestje 20. — Ferdinand Uršič, bei Paul Lorke Johnwitz, Wansen Kr. Strahlen, Schlesien. — Podgoršek Mihael, pri g. Helmut Nafe, Schönfeld Kr. Brieg, Bez. Breslau, Schlesien. — Viktor Koler, Azinecx Westen, Medias, Rumenuien. — Bratuša Ferdo, mlinar, Zg. Sv. Kungota. — Okrajna hranilnica, Slovenska Bistrica. — Zupanec Karel, bei Herrn Theodor Panknin, Streizin über Preussisch, Friedland, Kr. Schlochau. — Jene Pepi, bei Georg Pietsch, Dankwitz, P. Jordansmuhl, Kr. Reichenbach, Schlesien. — Stricelj Franc, bei Herrn Alfred Heinrich, Heidersdorf, Reichenbach, Schlesien. — Doktorič David, Montevideo, Ituziango 1322. — Kelbelj Marija, Ljubljana, Zaloška cesta 127a. — Grom Stefanija, Ljubljana, Moste, Zvezna ulica 8. — Breznik Mira, Ljubljana, Moste, Pod ježami 11. — Svegelj Majda, Ljubljana, Smartinska c. 14. — Mihelič Jožica, Ljubljana, Moste, Tovarniška ul. 16. — Keljanovič Nedeljka, Ljubljana, Zaloška c. 18. — Bavdaz Tatjana, Ljubljana, Moste, Poljska pot 31. — Tomšič Ela, Ljubljana, Moste, Predovičeva ul. 12. — Sparhakelj Metka, Ljubljana, Moste, Suštersičeva ul. 12. — Gale Marija, Ljubljana, Zaloška c. 121. — Mesec Jožica,

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Stanje vlog

420,000.000 din

Lasne rezerve nad

26,000.000— din

Dovoljuje posojila

proti vknjižbi. Za

vse obveze hranil-

nice jamči Mestna

občina ljubljanska

G. Jože Zele, do sedaj večletni uradnik pisarne Družbe sv. Rafaela, je bil sprejet v službo v ministrstvu za socialno politiko v oddelku za izseljensko zaščito. Cestitamo!

MLADINSKI KOTIČEK

Dragi gospod urednik!

To je moje drugo pismo in upam, da ga boste sprejeli. Tudi jaz Vam hočem napisati nekaj vrstic. 6. junija se je pri nas že končala šola in s tem pričele počitnice. Sedaj pa vsi nestrpo pričakuje-
mo Vidovega dne, ker bomo tedaj zopet šli v Kranj po spričevala. Najprej bomo skupaj pri sv. maši. Po sv. maši bomo šli k proslavi. Nato pa dobimo spričevala. 7. junija pa smo imeli pri nas veliko slovesnost. Bila je birma. Hiše so bile vse okrašene s cvetjem in zelenjem. Sli smo sprejeti g. škofa Gregorija, ki se je pripeljal iz Begunj proti Lescam, kjer je imel prejšnji dan birmo. Nato si je go-
spod škof ogledal šolo. Drugi dan ob 9 pa je bila sv. maša. Po maši pa je bila sv. birma. S tem končam svoje pismo in pozdravljam vse prijatelje in prijateljice »Izseljenskega vestnika«. Posebno pa pozdravljam izseljence iz Audun-le tiche, ker sem bil tudi jaz tam rojen.

Z odličnim spoštovanjem

Gatej Ladko

dijak II. b razreda real. gimn.
v Kranju.

Ljubljana, Moste. Pod ježami 9/II. — Jančič Danica, Ljubljana, Moste, Tovarniška ul. 20. — Jezeršek Marija, Ljubljana, Zaloška c. 35. — Bačnik Albina, Ljubljana, Moste, Pokopališka ul. 48. — Kolbe Nevina, Ljubljana, Moste, Marencičeva ul. 5/1. — Gospodarič Albina, Ljubljana, Moste, Nove Jarše 50. — Siraj Marjeta, Ljubljana, Moste, Ljubljanska ul. 53. — Novak Antonija, Ljubljana, Zaloška c. 135. — Premk Sonja, Ljubljana, Moste, Ciglarjeva ul. 7. — Novak Marija, Ljubljana, Zaloška c. 45. — Nanut Danijel, Ljubljana, Ob Ljubljani 33. — Mušič Marjan, Ljubljana, Moste, Ciglarjeva ul. 39. — Tomšič Zina, Ljubljana, Moste, Stara pot 8. — Ivančič Ignacij, Ljubljana, Moste, Vodmatska ul. 15. — Počrvina Branko, Ljubljana, Moste, Bernekerjeva ul. 44. — Salehar Peter, Ljubljana, Moste, Bazoviška ul. 2. — Kreč Drago, Ljubljana, Moste, Vodmatska ul. 15. — Kikelj Franc, Ljubljana, Zaloška c. 45. — Kraševac Janez, Ljubljana, Moste, Društvena ul. 50. — Starin Alojzij, Ljubljana, Moste, Pokopališka ul. 46. — Novak Franc, Ljubljana, Zaloška c. 191. — Babič Janko, Ljubljana, Moste, Slapničarjeva ul. 3. — Ograjenšek Zdravko, Ljubljana, Moste, Zvezna ul. 8. — Valentin Marjan, Ljubljana, Kodeljevo, Ob Ljubljani 31. — Plavec Vinko, Ljubljana, Moste, Ciglarjeva ul. 28. — Wenko Henrik, Ljubljana, Moste, Gortanova ul. 8. — Mlakar Jelka, Ljubljana, Moste, Koroščeva ul. 8. — Štruelj Anton, Ljubljana, Štepanja vas 124. — Spiller Božidar, Ljubljana, Moste, Vodmatska ul. 6.